

dokumentáltunk, ebből 10 keltezhető a 16., 7 objektum a 18–19. századra. A leletek közül külön ki kell emelni egy díszes páncélzat darabjait, török kori korsó- és táltöredéket. Megállapítottuk, hogy az épülő mélygarázsok helyén Nagykanizsa 16. századi erődített városfalának nyomait sikerült lokalizálni, megtaláltuk a város ÉK-i saroktoronyának helyét.

A leletek a nagykanizsai Thúry György Múzeum régészeti gyűjteményébe kerültek.

SZÁRAZ CSILLA

230. Nagykanizsa, Inkey-kápolna

(Zala megye) B, LT, Ró, N

A lelőhelyen már többször folytattunk ásatást (1975, 1979–81, 1991), ezek során több korszak emlékei kerültek napvilágra. A lelőhely egy lapos dombtetőn helyezkedik el, melynek K-i szélé félszigetszerűen nyúlik be a Lazsna-patak É–D irányú elágazásának árteres részébe. Az utóbbi évek terepbejárásai sejtették, hogy a nagy kiterjedésű lelőhely erre is folytatódik. 2005-ben pozitív eredménnyel zárult az e területen végzett próbaásatásunk.

Azt követően megelőző régészeti ásatást végeztünk ezen a K-i nyúlványon, amely a nagykanizsai Ipari Park és Logisztikai Központ területére esik. A területet az önkormányzat ipartelepítésre kívánja felhasználni.

A 2006. július 13. és augusztus 24. között 5500 m² kiterjedésű területet vizsgáltunk át, és több korszak, összesen 209 telepjelenségei kerültek felszínre. A tavalyi próbaásatásunk néhány kutatóárkával együtt az összesen feltárt terület 5813 m². Az objektumok háromnegyede római kori, a 3–4. századi villagazdaság kerítéssel körbevett és fészerekkel, istállókkal tarkított részéhez tartoznak. Így a legtöbb római kori telepjelenség rendszert alkotó cölöplyuk volt. A késő bronzkori urnamezős kultúrába 5 objektum sorolható, 1 objektum félig földbe mélyített kelta ház volt, 18 népvándorlás kori gödörnek bizonyult, míg ugyanennyinél bizonytalan volt az objektum kora.

Munkatársak: Borbély Zsuzsanna, Lakó Márta és Mázsa Renáta régésztechnikusok.

HORVÁTH LÁSZLÓ

231. Nagykanizsa, Inkey-kápolna, Római temető I.

(Zala megye) U, R

Az Inkey-kápolna melletti késő római villa rustica K-i temetőjét (Római temető I.) 2005-ben megelőző ásatás keretében teljesen feltártuk. Az ásatásról és a római birtokközpont másik, a nyugati temetőjének ásatási eredményeiről rövid összefoglalást adtunk közre.¹⁹

19 EKE I. – HORVÁTH L.: Késő római temetők Nagykanizsán. In: Régészeti kutatások Magyarországon – Archaeological Investigations in Hungary 2005. Budapest, 2006. 73–86.

A lelőhelyen települési objektumok is előkerültek, melyek nagyobb része a késő rézkori badeni kultúra hagyatéka volt.

A nagykanizsai Ipari Parkban tervezett ún. A jelű út és a szomszédos, betelepítésre szánt részek érintik a lelőhely közvetlen környezetét, ezért folytattuk idén is a megelőző ásatást. Feltárásunkat arra a két helyre koncentráltuk, ahol várhatóan a települési jelenségek sűrűsödnek: 1. A mintegy 30 m szélességű, Ny–K irányú A jelű út nyomvonalára, amely közvetlenül a tavaly feltárt késő római temető É-i szélén húzódik (7045 m²). 2. A római temetőtől Ny-ra lévő részre (4137 m²). Az említett két terület így fekvő L-alakot képez a 2005. évi feltárásunk É-i és Ny-i szélén. Az idén feltárt terület nagysága 11 182 m² lett, ami a 2005. évvel együtt csaknem 20 000 m² egybefüggő terület kutatását jelenti.

Várakozásunknak megfelelően a települési jelenségek Ny felé sűrűsödtek. A tavalyi 51 települési objektum után idén összesen 224 (tehát mindösszesen 275) különböző korú települési jelenséget találtunk: 4 közepes nagyságú a lengyeli kultúra, 5 nagyméretű (az egyik például 19×15 m alapterületű és 2,5 m mélységű) a Balaton-Lasinja kultúra, 134 a badeni kultúra hagyatéka, míg 81 objektumnál csak valószínűsíthető, hogy a késő rézkori településhez tartozó cölöplyukak, egyéb objektumok nyomai lehettek. Az ásatás legfontosabb eredményei a gazdag kerámiaanyagot szolgáltató késő rézkori településről kapott információk. A rengeteg és zömmel méhkas alakú verem szinte szabályos sorokban helyezkedett el, a minden valószínűség szerint nagyméretű, földfelszíni, cölöpszerkezetű, agyagtapasztásos oldalú házak mellett.

Munkatársak: Borbély Zsuzsanna, Lakó Márta és Mázsa Renáta régésztechnikusok.

HORVÁTH LÁSZLÓ

232. Nagykanizsa-Palin, anyagnyerőhely

(Zala megye) U, R, B, N

Nagykanizsa-Palin É-i szélén, a 74. sz. közút és a vasút által határolt területből kiemelkedő homokdombon jelentkezett a lelőhely. A helyszínen dr. Horváth László 1998-ban végzett kisebb leletmentést, amely során feltárta egy körárok 20 m-es szakaszát külön kis „füllel” (kapu), valamint 2 kis objektumot. A domboldalba húzott kisebb szondaárkokban pedig további árkok profiljai jelentkeztek, melyek alapján itt hármaskörárokrendszer feltételezett.

A helyszínen telephely kialakítását tervezték, az innen kitermelt homokot pedig az M7 autópálya építéséhez használták fel, ami szükségessé tette a lelőhely feltárását. Az ásatást 2006. június 26. és december 15. között végeztük, amely során 18 700 m² nagyságú területet kutattunk át és 84 objektumot bontottunk ki.

A feltárás a korábbi feltételezéseket igazolta, valóban hármaskörárokrendszer jelentkezett a dombon, az égtájak irányába bejáratokkal és kapukkal. Ez a *késő neolitik-kora rézkori* kultikus hely a lengyeli kultúra klasszikus idejére keltezhető. A három árokból kettőnek teljes

terjedelmét sikerült feltártunk, sajnos a legkülsőnek az É-i oldalon jelentős részét már korábban elbányászták, K-i részének feltárása pedig 2007-re marad. A legbelső körárkon a négy égtáj irányában jelentkezett bejárat, valamint egy ötödik is ÉK-i irányba. A középső körároknál is hasonlókat tapasztaltunk, a négy fő égtáj felé nyíló bejáratok mellett további két újabb bejáratot alakítottak ki. A legszélső körárokból az eddig feltárt szakaszokon a Ny-i és a DNy-i bejáratot sikerült megfigyelnünk. A középső körároknál érdekes jelenségeket észleltünk már a humuszolás, majd pedig a feltárás során: néhány bejárat előtt a külső oldalon félköríves árok jelentkezett, amely bástyaszerűen helyezkedett el a kapu előtt. A körárkok által körbevett középső terület üres volt. Az árkok legnagyobb szélessége helyenként meghaladta a 7 m-t is, legnagyobb mélységük pedig elérte a 3 m-t. Az árkok betöltésében és alján több helyen nagyobb paticsomladékos részt bontottunk ki.

A körárkok jelentős mennyiségű kerámiatöredéket, állatcsontot és őrlőkövet rejtettek. A kerámia között fehér és vörös, meanderes és vonalas festésű darabok is napvilágra kerültek, valamint nyéllyukas agyagkanalak, néhány oltárka és kispasztika. Az állatcsontok száma magas és a homoknak köszönhetően nagyon jó állapotban maradtak fent. A humuszolás során az árkokon kívül és kis számban az árkok között is észleltünk további régészeti jelenségeket, melyek különböző korok emlékeanyagait tartalmazták. A lengyeli kultúra objektumai mellett a dombtetőn és az ÉK-i részen szórványosan késő rézkori badeni kultúrához sorolható kis gödrök voltak, a domb Ny-i és DNy-i alsó felén késő bronzkori halomsíros kultúra idejére datálható objektumokra bukantunk, a DNy-i oldalon pedig kis sírszámú 9. századi temető jelentkezett. *(A részletes tanulmányt lásd a kötet 79. oldalán!)*

Munkatársak: Korcsmáros Attila és Horváth Szabolcs technikusok, Sneff Marianna egyetemi hallgató. A lelőhely felmérését Vadász Norbert végezte.

TOKAI ZITA MÁRIA

233. Nagykanizsa-Palin, Szociális otthon

(Zala megye) R, B, LT, Ró, N, Á

A lelőhelyen korábban 2004 őszén, majd 2005 tavaszán és őszén végeztünk megelőző feltárást. 2006. március 22. és április 12. között, majd június 12. és augusztus 4. között végeztük el a megelőző feltárást a telepítendő gázvezetékek nyomvonalán. A tavaszi feltárás területe a Lazsnak-patak mai medrétől É-ra, azzal párhuzamosan, kb. 60–70 m-re terül el. Ezen a részen, ahol összesen 186 régészeti objektumot tártunk fel, szintén megtaláltuk a lelőhelyen eddig megismert korszakok leleteit (kora bronzkor: Somogyvár-Vinkovci kultúra, vaskor: La Tène C, La Tène D, római kor, népvándorlás kor, Árpád-kor), illetve a középső rézkori Balaton-Lasinja kultúra településobjektumait is sikerült megfigyelnünk. A legfontosabb lelet az 1. századi hamvasztásos sír. A hamvakat

ékszerekkel (bronzfibula, egyéb bronztárgyak) és az elhunyt kutyájával együtt temették el.

Június–augusztusban a meglévő nagynyomású szénhidrogén-vezetékek és azok védőtávolsága által meghatározott területen végeztük el a feltárást. A 2004–2005-ben feltárt késő bronzkori urnatemető újabb sírjait, valamint további kora bronzkori és késő vaskori településobjektumokat tártunk fel. A legszebb leletek a Somogyvár-Vinkovci kultúrához köthető belső díszes tálak, valamint a kelta üvegkarpercecek.

Konzulens: dr. Horváth László.

Munkatárs: Basticz Zoltán.

EKE ISTVÁN

234. Nagykozár, Zámájur-dűlő

(Baranya megye) U?

2006. december 14-én terepbejárást végeztünk a BMMI Culture 2000 pályázatának keretében. A lelőhely a dombhát tetején helyezkedik el, 330×230 m kiterjedésű körárkok foltja látszódott. A terület DNy-i részén nagy számban kerültek elő pattintott kőeszközök, kerámiát csak keveset találtunk. Feltehetően a körárkok is a késő neolitikum idején volt használatban.

Munkatársak: Csordás Bálint, Gáti Csilla, Lóki Róbert, Vajda Olga.

BERTÓK GÁBOR

235. Nagykőrös, komposztáló telep

(Pest megye) U, Sza, Ú

Nagykőröstől D-re, a Körös-ér É-i partján található a lelőhely. A 2005. évi próbafeltárást követően 2006. július 21. és október 22. között végeztük a megelőző régészeti feltárást, 10 000 m²-en.

Ennek során összesen 439 objektumot találtunk, melyek közül 407 gödör, 12 ház, 8 árok, egy füstölő, egy kemence és 9 cölöplyuk. Közülük 17 objektum középső kőkori (szakálhádi kultúra), 193 szarmata, 132 újkori, 97 objektum pedig leletek hiányában ismeretlen korú.

A szakálhádi kultúra gödreiből a durva, kézzel formált kerámiák mellett néhány, sávokban vörösre festett, bekarcolt mintás edénytöredék került elő. A leletanyag nagy része szarmata szürke korongolt és kézzel formált kerámia, kisebb része állatcsont. Összesen 8 kutyavázat találtunk méhkas alakú gödrökben. A kis mennyiségű fémanyagból említést érdemel egy bronz aláhajlított lábú fibula és egy bronz nyílhegy. Római import kerámia 28 szarmata objektumból került elő, ami a rómaiakkal való jelentős kereskedelemre utal.

A leletanyag a nagykőrösi Arany János Múzeumba került.

Munkatársak: Kovács Ágnes régész, Bartucz Jánosné, Dinnyés Dóra, Fodor Péter, Gera Ágnes régésztechnikusok.

ZSOLDOS Á. ATTILA